

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

תוכן עניינים

- א. שאכל כזית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ואח"כ נודע לו ... דאזלו בתר ... שאכל חצי כזית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה והשלימו ואח"כ נודע לו ... נשיאות מהו שתפסיק...דאידי ואידי כשהוא הדיוט אכליה מצטרף או דלמא לא שנא.....2
- ב. אכל חלב והפריש קרבן והמיר וחזר בו.....3
- ג. מומר לאו בר אתויי קרבן הוא.....3
- ד. אכל ספק חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ונודע לו על ספקו ... דאזלי בתר חטאה לא תבעי לך.....4
- ה. מומר לאכול חלב לא הוי מומר לדם.....5
- ו. באוכל נבלה לתאבון ונתחלף לו בשומן ואכלו קמיפלגי מר סבר כיון דלתאבון אכיל במזיד מומר הוא.....5
- ז. אף הלובש ... אכל פרעוש אחד או יתוש אחד ה"ז מומר ... דאמר אטעום טעם דאיסורא.....5
- ח. מלכי ישראל ומלכי בית דוד אלו מביאים לעצמם ואלו מביאים לעצמם ... לא כייפי אהרדי ... אנן כייפינן להו לדידהו.....9
- ט. ואיזהו המשיח המשוח בשמן המשחה לא המרובה בבגדים.....9
- י. אין בין כהן המשוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות
9
- יא. ואין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא פר יוה"כ ועשירית האיפה.....10
- יב. זה וזה שוים בעבודת יוה"כ.....11
- יג. ומצווים על הבתולה ואסורים על האלמנה.....12
- יד. ואינם מטמאים בקרוביהם.....13
- טו. ולא פורעים ולא פורמים.....13
- טז. ומחזירין הרוצח.....15

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

- יז. שמן המשחה שעשה משה במדבר ... שורין את העקרים במים ומציף עליו שמן וקולט את הריח וקפחו.....15
- יח. ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים ואפילו כהן גדול בן כהן גדול טעון משיחה ואין מושחים מלך בן מלך.....16
- יט. ואם תאמר מפני מה משחו את שלמה מפני מחלוקתו של אדוניה ואת יואש מפני עתליה ואת יהואחז מפני יהויקים.....17
- כ. מלכי בית דוד משוחין מלכי ישראל אין משוחין ... באפרסמא דכיא.....17
- כא. ומי מלכי זוטרי מקמי קשישי ... ממלא מקום אבותיו הוה.....18

דף יא.

א. שאכל כזית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ואח"כ נודע לו ... דאזלו בתר ... שאכל חצי כזית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה והשלימו ואח"כ נודע לו ... נשיאות מהו שתפסיק... דאידי ואידי כשהוא הדיוט אנליה מצטרף או דלמא לא

שנא

כבר התבאר לעיל דף י. שכהן משיח¹ או מלך שחטאו עד שלא נתמנו, אף על פי שלא נודע להם אלא אחר שנתמנו הרי אלו כהדיוט, שנאמר (ויקרא ד פסוק כב) אֲשֶׁר נָשִׂיא יִחָטָא, (שם פסוק ג) אִם הִפְתִּיחַ הַמִּשְׁיִחַ יִחָטָא, עד שיחטא כשהוא נשיא וכשהוא משיח.

לפיכך אם אכל ספק חלב כשהוא הדיוט ונודע לו על ספקו אחר שהתמנה להיות כהן גדול הרי זה מביא אשם תלוי.

¹ רמב"ם הלכות שגנות פרק טו הלכה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

אכל חצי זית חלב כשהוא הדיוט וחצי זית כשהוא נשיא בהעלם אחת, או שאכל חצי זית כשהוא נשיא וחצי זית אחר שעבר² אינו מצטרף ופטור.

אכל חצי זית כשהוא הדיוט ונתמנה ועבר ואכל חצי זית כשהוא הדיוט, הרי זה ספק אם מצטרף או כבר הפסיקה הנשיאות.

מאי תפשוט ליה מהא דאמר עולא א"ר יוחנן

ב. אכל חלב והפריש קרבן והמיר וחזר בו

מי ששנג³ והפריש הטאתו, ואחר כך נעשה מומר, וחזר בתשובה, או נשתטה, וחזר ונשתפה, אף על פי שנדחה הקרבן בינתים הרי זה חזר ונראה, שאין בעלי חיים נדחין⁴.

לפיכך יקריבנה עצמה, וכשם שאם נולד בו מום עובר ונתרפא יחזור לכשרותו כך אם נדחו הבעלים⁵ וחזרו ונראו יקרב.

ג. מומר לאו בר אתויי קרבן הוא

² ומה שלא כתב דין זה וספק הבא אחריו ככהן משיח נראה לענ"ד משום דרבינו ס"ל דמשיח שעבר לעולם הוא בקדושתו לענין פר כדלעיל וא"כ ודאי שמצטרף בכה"ג ואם אכל חצי קודם שנתמנה וחצי אחר שעבר נמי הוי כאכל חצי קודם וחצי בשעה שמשמש שאינו מצטרף ודאי לא לפר ולא ליחיד אבל נשיא שכשעבר עובר מנשיאותו שייך לנדון זה. אולם עיין מעשה רקח שכתב כאן הר"ח אבולעפיה ז"ל [בס' עין החיים] פרשת ויקרא דף ו' דקדק שלא הזכיר רבינו דין הכהן גדול עיין שם. ולענ"ד נראה דברי רבינו שקולין שהרי הקדים דין כהן משיח או מלך וכו' משמע דבשניהם איירי. וצ"ע

³ רמב"ם שם פרק ג הלכה ה

⁴ דמשמע לרבינו דר"י למעמיה דאמר ב"ח נדחין אבל לרב דאמר אין ב"ח נדחין חוזר ונראה, ורבינו ז"ל בפט"ז מהל' מעשה הקרבנות ובפ"ג מהל' פסולי המוקדשין פסק כמ"ד בעלי חיים אינם נדחים ולכך פסק דחוזר ונראה. כס"מ ולח"מ ועי"ש שהביא סתירות מדברי רבינו והאריך ליישב דברי רבינו.

⁵ ולכאורה קשה דהא כבר כתב לעיל בפט"ו מהל' מעשה הקרבנות ה"ד דבדחה בידים אף רב מודה דבע"ח נדחים יעו"ש וכ"כ לעיל פ"א מהל' פסולי המוקדשין הכ"ד יעו"ש א"כ הכא בנשתמד באמצע והו"ל דחיה בידים א"כ אמאי לא נדחו הכא ואולי לפי שבידו לחזור הוי בידו ולכן אף על פי שנראה ונדחה אינו דחוי ובנשתטה הוי הטעם דנדחה ממילא וע"ע בפ"ד מהל' קרבן פסח ה"ד והלכה ט' מש"כ בזה ואכתי צל"ע. הר המוריה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

המומר לעבודה⁶ זרה או לחלל שבתות בפרהסיא אין מקבלין ממנו קרבן כלל. אפילו העולה שמקבלין אותה מן הנכרים אין מקבלין אותה מן המומר הזה שנאמר (ויקרא א פסוק ב) אָדָם בִּי יִקְרִיב מִכֶּם מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לַמְדוּ מִכֶּם וְלֹא כוֹלֵכֶם לְהוֹצִיא אֶת הַמוֹמֵר.

והמומר לעבירה משאר עבירות והוא מפורסם וידוע לעשותה והורגל בה בין להכעיס⁷ בין לתיאבון אין מקבלין ממנו חטאת על אותו החטא.

כיצד מומר לאכול חלב בין להכעיס בין לתיאבון שאכל חלב בשגגה והביא חטאתו אין מקבלין ממנו עד שיחזור בתשובה⁸.

ד. אכל ספק חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ונודע לו על ספקו ... דאזלי בתר חטאה לא תבעי לך

⁶ רמב"ם שם פרק ג הלכה ז ורמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה ד
⁷ ע' דלעבירה אחרת מקבלין אפילו להכעיס וזה דבר בלתי אפשרי שהרי מומר להכעיס אפי' בעבירה אחת הוי אפיקורוס והרי הוא עכו"ם לכל דבריו וכמ"ש רבינו פי"א דגולה ואבדה הל' ב' ופ"ד דרוצח הל' י' גם הרב חיים אבועלפיה ז"ל פרשת ויקרא דף ב' י"ח הקשה על מרן ז"ל דפסק ביו"ד סי' ב' דמומר להכעיס בעבירה אחת הוי מומר לכל התורה כולה דהרי מדברי רבינו כאן מוכח בהיפך והש"ך והפ"ח הביאו בשם הרב ב"ח ז"ל דמומר להכעיס לעבירה אחת דהוי מומר לכל התורה הויא מדרבנן וחלקו עליו ז"ל עיין עליהם וצ"ע ע"כ. ולענ"ד נראה כדי שלא יסתור רבינו דברי עצמו ולא תקשי על מרן ז"ל נראה לענ"ד דהן הכי נמי דלהכעיס לעבירה אחת הוי מומר לכל התורה כולה והרי הוא כעכו"ם וכמ"ש להדיא בהלכות גולה ואבדה והכא מילתא פסיקתא קתני דלאותה עבירה ודאי דאין מקבלין בין להכעיס בין לתיאבון משא"כ בשאר עבירות דנפקי מדיוק דבריו לא קאי אלא אלתיאבון שהזכיר דבהיא הה"נ דבשאר עבירות מקבלין אבל להכעיס ודאי דאין מקבלין כלל שהרי הוא כמחלל שבת ועובד ע"ז וכמ"ש בפ"י בהלכות גולה וסמך אמה שכתב שם ומה שלא כללו כאן בהדי מחלל שבת וע"ז י"ל משום דהני תרתי חמירי טפי ואפילו לתיאבון הרי הוא כופר בכל התורה כולה ובהכי יתיישבו כל הקושיות. מעשה רקח מעהק"ר שם

⁸ יש לדקדק אם כוונתו הוא דאף אם השגגה היתה בעודו מומר כיון דעכשו חזר בתשובה מקבלין ממנו או דלמא דלעולם כל שבשעה שחטא בשגגה היה מומר שוב אין מקבלין ממנו אפילו אם חזר בתשובה אחריו כן ומ"ש עד שיחזור בתשובה הכוונה היא דלאחר שחזר בתשובה אם חטא בשגגה מביא קרבן על חטאתו אבל לעולם אינו מביא קרבן על מה שחטא בעודו מומר. וטעם גדול יש בדבר שהרי רש"י פירש על דברי ר"ש דאמר השב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו דגרסינן היושב מידיעתו שאם היה יודע שהוא חלב היה יושב ובטל מעבירה זו כו' משמע דבתר שעת החטא אולינן וכיון דבאותה שעה שחטא לא היה יושב מידיעתו אף שאח"כ חזר בו פטור. וראיתי לתוס' בפ"ב דשבועות (דף י"ז) עלה דההיא דבעי רב אשי טימא עצמו במזיד מהו שכתבו צ"ל דבשעה שטימא עצמו לא ידע שהיה במקדש דאי ידע וטימא עצמו במזיד אפילו שכתב אח"כ לא מיחייב קרבן דהא לא שב מידיעתו הוא ע"כ. נראה מדבריהם דכל דבשעה ששגג היה מומר שוב אינו מביא קרבן אח"כ אפילו חזר בתשובה דאלת"ה מאי דוחקיהו לאוקומה בשלא ידע שהיה במקדש אימא דמיירי בדעבד תשובה אלא ודאי דס"ל דאפילו עבד תשובה לא מהני וכן יש לדקדק מדבריהם ממ"ש שם באותו דף ד"ה אי בתלמיד חכם יע"ש. מל"מ שם ועי"ש האריך מאד בזה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

על פי מה שהתבאר שכהן משיח⁹ או מלך שהטאו עד שלא נתמנו, אף על פי שלא נודע להם אלא אחר שנתמנו הרי אלו כהדיוט, שנאמר (ויקרא ד פסוק כב) **אַשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא, (שם פסוק ג) אִם הִפְחִין הַמְּשִׁיחַ יַחְטָא, עד שיחטא כשהוא נשיא וכשהוא משיח.**

לפיכך אם אכל ספק חלב כשהוא הדיוט ונודע לו על ספקו אחר שהתמנה להיות כהן גדול הרי זה מביא אשם תלוי.

ה. מומר לאכול חלב לא הוי מומר לדם

היה מומר לאכול חלב ושגג ואכל דם מקבלין ממנו.¹⁰

ו. באוכל נבלה לתאבון ונתחלף לו בשומן ואכלו קמיפלגי מר סבר כיון דלתאבון אכיל במזיד מומר הוא

אפילו היה מומר לאכול נבלה לתיאבון ונתחלף לו חלב בשומן ואכלו והביא קרבן אין מקבלין ממנו, שמשאכל בזדון בין להכעים בין לתיאבון הרי הוא מומר.¹¹

ז. אף הלובש ... אכל פרעוש אחד או יתוש אחד ה"ז מומר ... דאמר אטעום טעם דאיסורא

כבר התבאר במסכת ע"ז דף כו. וכבר התבאר במסכת גיטין דף מז. שישראל¹² שהמיר לעבודה זרה ואפילו לתיאבון¹³ או העושה עבירות להכעים, אפילו אכל נבילה או לבש שעטנז להכעים, ואפילו פעם אחת¹⁴

⁹ רמב"ם שם פרק טו הלכה י

¹⁰ רמב"ם שם פרק ג הלכה ז

¹¹ רמב"ם שם פרק ג הלכה ז

¹² שו"ע ונו"כ הו"מ תכה סעי' ה ושו"ע הרב שם סעי' י ושו"ע ונו"כ יו"ד קנה ב

¹³ אמנם אם היה אנוס ולא יכל לברוח אין לו דין זה (שו"ע הרב שם)

¹⁴ מ"ז יו"ד רנב ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

וכגון שהי לפניו איסור והיתר שוין בטעמן והניח ההיתר ואכל האיסור להכעיס¹⁵ ואפיקורס מישראל והם הכופרים בתורה ובנבואה, מישראל, מצוה להרגן אם יש בידו כח להרגן בפרהסיא, הורג; ואם לאו, יבא עליהם בעלילות עד שייסבב הרגתן. וכל שכן שאין פודין אותו אפילו הם בסכנת הרגה, ואפילו שהמיר בשביו אסור לפדותו ולהצילו¹⁶. אולם פודים ומצילים את בניו¹⁷.

ולא בטלו דיני נפשות בזמן הזה אלא בבי"ד אבל אלו מיתתם בכל אדם וכל הקודם זוכה.

י"א¹⁸ שבזמנינו אין נוהג דין מורידין ואין מעלין, דדין מורידין אינו אלא בזמן שהשגחתו ית' גלוי כמו בזמן שהיו נסים מצוין ומשתמש בבת קול וצדיקי הדור תחת השגחה פרטית הנראית לעין כל. והכופרין אז הוא בנליות מיוחדות בהטית היצר לתאוות והפקרות, ואז היה ביעור הרשעים גדרו של עולם, שהכל ידעו כי הדחת הדור מביא פורעניות לעולם, ומביא דבר וחרב ורעב בעולם. אבל בזמן ההעלם, שנכרתה האמונה מן דלת העולם אין במעשה הורדה גדר הפרצה, אלא תוספת הפרצה שיהיה בעיניהם כמעשה השחתה ואלמות ח"ו, וכיון שכל עצמנו לתקן, אין הדין נוהג בשעה שאין בו תיקון ועלינו להחזירם בעבותות אהבה, ולהעמידם בקרן אורה במה שידינו מגעת.

וכן המוסר¹⁹ אפילו ממון קל של ישראל ביד נכרים שלא כדין אם הוחזק בזה ג' פעמים דינו כמומר הנזכר.

במה דברים אמורים, בישראל בעל עבירות להכעיס או מי שהוא עומד ברשעו ושונה בו תמיד, אבל ישראל בעל עבירות שאינו עומד ברשעו תמיד, אלא עושה עבירות להנאת עצמו, כגון אוכל נבילות לתיאבון²⁰, י"א²¹ שמצוה להצילו ואסור לעמוד על דמו ככל אדם כשר בישראל, כיון שנקרא רעך. וי"א²² שאע"ג שחייב להצילו היינו

¹⁵ וכ' בעה"ש דזה דוקא אם אומר שאינו רוצה בהיתר כלל אבל אם אין מקפיד מחמת העדר ההרגל וממנום הלב לא מקרי להכעיס.

¹⁶ רמ"א יו"ד רנב ו

¹⁷ ערוך השולחן רנא

¹⁸ בחזו"א יו"ד ב ס"ק יז.

¹⁹ שו"ע הרב שם סעי' יא

²⁰ דהיינו כשאין לו בשר כשר שעושה עבירה מחמת שיצרו תוקפו אבל אינו נוהג באיסור תמיד

²¹ פ"ת יו"ד רנא א וכ"ד הגר"א וכן פסק באהבת חסד (ח"א פ"ג) אם לא שאינו מאמין בעיקרי הדת או שמחלל שבת בפרהסיא או שיודע שצריך המעות לדבר אסור.

²² שו"ע הרב שם סעי' ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

דווקא בטירחא בגופו²³, אבל אין חייב להוציא מממונו בהצלתו, שכיון שהוא מומר לדבר אחד מן התורה אינו בכלל דם רעך.

ובזמן הזה²⁴ שרבו הפוקרים בדת ובעוונותינו הרבים ירדנו פלאים ורוב המכונים ישראל אינם שומרי תורה ומצוות רח"ל, רובם נידחים מרוח היהדות מילדותם ואפילו באותם שגדלו ברוח היהדות מ"מ כמעט שאין שייך בזמנה"ז מצות תוכחה כדין, שכמעט כולם נדחו ע"י הרחוב הקלוקל ולא הוכיחום בדרך המתקבל דהיינו לדבר בלשון רכה ולהבין עומק צרת נפשם, ולכן אין דין רשע ומומר לקולא ואין לשנאתם כלל אלא רק לשנוא מעשיהם ולהרחיק אנשים כדי לא ילמדו ממעשיהם, ואותם עצמם אדרבא צריך לאוהבם אהבה גמורה לקרבם ככל האפשר בדרכי נעם וחסד לדת האמת ולעבודת הבורא יתברך. וממילא מחויבים אנו להצילם ככל אחד כשר מישראל.

רוצח איש מישראל²⁵, אין פועלים על מנת להצילו, ואפילו ליתן לו עצה כדי שינצל מדין המלכות אסור, ואם ברח, אין מקבלים אותו להצילו.

ישראל מומר להכעיס²⁶, אפילו בשאר עבירות, או שהוא עובד ע"ז, או מחלל שבת בפרהסיא, הרי הוא כעכו"ם²⁷, ואסור להחזיר לו אבידה. אבידת מומר אוכל נבילות לתיאבון חייב להחזיר.

ובמקום שידע שע"י זה יתקדש שם שמים, שיפארו את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה²⁸, הרי זה משובח אם מחזיר, ובמקום שיש חשש חילול השם שהעכו"ם חושד שישראל גנבו ממנו²⁹, חייב להחזיר, ובכל מקום מצילין נכסי עכו"ם מהפסד מפני דרכי שלום.

²³ דוה ילפינן מוהשבותו לו ודרשינן שאף מומר לתיאבון חייבים להחזיר לו וא"כ ה"ה באבידת גופו אבל הוצאת ממון ילפינן מלא תעמוד וזה שייך דוקא ברעך ומומר לתאבון אל חשיב רעך (שם) אמנם לפמש"כ במנ"ח מצוה רלוז אות א דמאחר דילפינן מלא תעמוד דמחייב לשכור א"כ חייב בזה גם משום העשה וא"כ אם משום העשה חייב לטרוח באדם זה א"כ חייב אף בממונו

²⁴ חזו"א יו"ד סוף סי ב

²⁵ שו"ת שאילת יעב"ץ ח"ב סי' ט

²⁶ שו"ע ונו"כ שם ב

²⁷ ויש להסתפק אם שייך בישראל מומר דין דרכי שלום או קידוש השם, ובדין השבת אבידה למוסר, עי' ש"ך סימן שפח ס"ק סב ובשו"ת שבו"י ח"ב סימן עג.

²⁸ וכתב בשדה הארץ ח"ג חו"מ סימן י דהיינו דוקא שבודאי יפארו, אבל מספק לא יחזיר, שלא יעבור על איסור דלא יאבה, וכתב ביש"ש פ' הגזול בתרא סימן כ שאם דעתו שישבחו אותו ולא משום אמונת ישראל, אסור להחזיר, ורחמנא ליבא בעי, ע"כ.

²⁹ סמ"ע שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

מצא אבידת ישראל המבוטחת על ידי חברת ביטוח של גוים ויקבל הישראל שוויה אם לא יחזירנה המוצא י"א³⁰ שפטור מהשבתה.

מה שהתבאר לעיל שמומרים אין מחייב אותם ויש שאפילו מצוה להורגם, במה דברים אמורים³¹, בישראל בעל עבירות והוא עומד ברשעו ושונה בו תמיד, כגון רועה בהמה דקה שפקרו בגזל והם הולכים באולתם אבל ישראל בעל עבירות שאינו עומד ברשעו תמיד, אלא עושה עבירות להנאת עצמו, כגון אוכל נבילות לתיאבון³² י"א שמצוה להצילו ואסור לעמוד על דמו ככל אדם כשר בישראל כיון שנקרא רעך, וי"א שאע"ג שחייב להצילו היינו דווקא בטירחא בגופו³³ אבל אין חייב להוציא מממונו בהצלתו שכיון שהוא מומר לדבר אחד מן התורה אינו בכלל דם רעך. ועל העבירה שהוא מוחזק בה שעושה להנאתו בעל הגמול השלם ישלם לו גמולו ועונשו בבא עת³⁴.

דף י"א:

³⁰ בשו"ת חלקת יעקב ח"ב סימן נ דין באבידת ישראל המבוטחת בחברת בטוח של עכו"ם, דאפשר כיון שהישראל יקבל התמורה מחברת הבטוח, אין זה בכלל אבידת ישראל, והעלה שמשום קבלת אחריות אין החפץ נעשה של החברה, ועדיין אבידת ישראל היא, ובשולי הגליון שם הביא חכם אחד שרצה לומר שמיד כשנאבדה האבידה פקע בעלותו, וחייב ההשבה אינו אלא כדי להצילו מהפסד, וא"כ בנ"ד שמקבל פיצוי מהחברה פטור מלהחזיר, והמחבר דחה דבריו, עיין שם. ולכאורה היה מקום לומר שיש לדון עפ"י תקנות חברת הבטוח, אם מוטל על האובד לטרוח כדי למצוא האבידה, מסברא נראה שעדיין אבידתו היא, משא"כ כשאינו עליו אלא להוכיח שנאבד, אפשר שמיד כשנאבד נתחייבה החברה בתמורה, וזה עדיף מקבלת אחריות, אלא שמהך דלעיל בדין משכון משמע שאע"פ שאחריות החפץ על העכו"ם, ואפילו בהלואה שכבר נפקעה מיקרי אבידת ישראל. ולפי"ז נראה שאפילו כבר קיבל הישראל התמורה מחברת הבטוח, עדיין אבידת ישראל היא וחייב להחזיר (ויש להסתפק באופן זה אם חייב להודיע לחברה שהאבידה נמצאה, דאפשר דעדיף מהפקעת הלואה, כיון שבא לידו בהיתר גמור, ואבידה של עכו"ם אינו חייב בהשבה), ובלא"ה נראה שבדרך כלל אין חברת הבטוח מכסה כל ההפסד, וא"כ העודף שייך ודאי לישראל, וממילא אפשר שע"י כך נעשה כל החפץ בכלל אבידת ישראל (ויש לעיין גם בחפץ שיש בו שותפות ישראל ועכו"ם, ומסתבר שאם יש שוה פרוטה לישראל חייב בהשבה, וחלקו של עכו"ם נידון כאבידת עכו"ם). ויש להסתפק לאידך גיסא, באבידת עכו"ם המבוטחת בחברת בטוח של ישראל, שלכאורה חייב להחזיר כדי להציל ישראל מהפסד, אמנם לפי ספיקו של רעק"א שהבאתי לעיל הערה זו בדין פקדון עכו"ם ביד ישראל, שמשמע דלא פסיקא ליה שיש בזה משום מצות השבת אבידה, יש להסתפק גם בזה. פתחי חושן חלק ב פרק א הערה נה.

³¹ שו"ע הרב חו"מ תכה סעי' ח

³² דהיינו כשאין לו בשר כשר שעושה עבירה מחמת שיצרו תוקפו אבל אינו נוהג באיסור תמיד

³³ דזה ילפינן מוהשבותו לו ובאידה דרשינן שאף מומר לתיאבון חייבים להחזיר לו וא"כ ה"ה באבידת גופו אבל הוצאת ממון ילפינן מלא תעמוד וזה שייך דוקא ברעך ומומר לתאבון אל השיב רעך (שם) אמנם לפמש"כ במנ"ח מצוה רלו אות א דמאחר דילפינן מלא תעמוד דמחייב לשכור א"כ חייב בזה גם משום העשה וא"כ אם משום העשה חייב לטרוח באדם זה א"כ חייב אף בממונו

³⁴ לשון הלבוש יו"ד שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

ח. מלכי ישראל ומלכי בית דוד אלו מביאים לעצמם ואלו מביאים לעצמם ... לא כיפי אהרדי ... אנן כיפינן להו לדידהו

כבר התבאר לעיל דף י: שאי זהו נשיא³⁵ האמור בתורה זה מלך שאין עליו רשות מאדם מישראל ואין למעלה ממנו במלכותו אלא ה' אלהיו, בין שהיה מבית דוד או משאר שבטי ישראל.

ואם היו מלכים רבים ואין אחד מהן עובר את חבירו, כל אחד ואחד מהן מביא שעיר עזים על שגתו.

ט. ואיזהו המשיח המשוח בשמן המשחה לא המרובה בבגדים

אי זהו³⁶ כהן משיח המביא פר הבא על כל המצוות³⁷, זה כהן גדול שנמשח בשמן המשחה, לא המרובה בבגדים כלומר למרות שהוא לובש שמונה בגדי כהן גדול אם לא נמשח בשמן המשחה אינו מביא פר, והרי הוא כיחיד שחטא³⁸.

כהנים³⁹ ששימשו בבית שני, ואף בבית ראשון מימות יאשיהו ואילך, שנגנזו צלוחית של שמן המשחה היו רק מרובה בגדים ולא היה פר בימיהם.

י. אין בין כהן המשוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות

³⁵ רמב"ם שם הלכה ו

³⁶ רמב"ם הלכות שגגות פרק טו הלכה ו

³⁷ אבל לא מיירי בפר העלם דבר של צבור תוד"ה אין בין מגילה ט: ועיין להלן

³⁸ שמחת עולם הלכות כלי המקדש ד יד וכתב דח"ה אף בעולה ויורד ודלא כבאר שבע שהבין שפטור

³⁹ רש"י מגלה ט: ד"ה מרובה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

אין בין כהן משוח⁴⁰ בשמן המשחה, למרובה בגדים אלא פר שמביא כהן המשיח אם שנג באחד מן המצות שחייב עליהן חטאת כמו שהתבאר שנאמר (ויקרא ד פסוק ג) אם הפכה המשיח יחטא וגו', אבל לשאר הדברים באיסור טומאה אף לאב ואם, במצות נשואי בתולה, בהחזרת הרוצה במותם, בהבאת חביתי כהן גדול שבכל יום, ובהבאת פר יום הכפורים⁴¹, וי"א⁴² אף בהקרבת פר העלם דבר של צבור, שוים הם.

יא. ואין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא פר יזה"כ ועשירית האיפה

כבר התבאר לעיל דף ט: שכהן גדול⁴³ שנמשה בשמן המשחה ועבר מעבודתו מפני מום או זקנה וכיוצא בהן⁴⁴ והורה וחטא בשגגה זו מביא פר על שגגתו, למרות שכבר פסול לעבודה⁴⁵. לפי שאין בין כהן משיח המשמש

⁴⁰ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ד הלכה יד

⁴¹ מאירי מגילה שם

⁴² על הא דמרובה בגדים אינו מביא פר כתבו תוס' אבל לא מיירי בפר העלם דבר של צבור דכתיב ביה הכהן המשיח (יחטא) דהא מרבנין בת"כ ואפילו כהן הדיוט יכול להביאו וכל שכן מרובה בגדים. תוד"ה אין בין מגילה ט: אולם התוס' יומא (דף נ"ז) ד"ה אני בשם ריב"א דפר העלם דבר של ציבור לא היה כבית שני לפי שלא היה שם כהן משוח כי אם מרובה בגדים ופר זה מקריבו כהן משוח ולא מרובה בגדים. והרמב"ם שסתם ס"ל כתוס' במגילה. עיין משנה למלך כלי המקדש ד הלכה יד

⁴³ רמב"ם שם פרק טו הלכה ז

⁴⁴ בלח"מ הקשה דברי רבינו ז"ל מתמיהין אצלי דבפ"ב הוריות ובפ"ק דמגילה אמרו אין בין כהן המשמש לכהן שעבר אלא פר יזה"כ ועשירית האיפה והיינו כהן שעבר מחמת קריו ביוה"כ ומינו אחר תחתיו וחזר אח"כ לראשון קורא כהן המשמש ולשני קורא שעבר. וקאמר דאין בין זה לזה אלא פר יזה"כ ועשירית האיפה שמביאין מן הכהן שחזר לעבודתו ולא מן השני שעבר. אבל מ"ש רבינו ז"ל כהן שעבר מחמת מום או מחמת זקנה איך נאמר שאין בינו לכהן המשמש אלא פר יזה"כ והלא זה פסול לעבודה וזה כשר ובהא ודאי לא איירי מתניתין כלל דאמרה זה וזה שוים בעבודת יזה"כ ואילו עבר מחמת מום או זקנה אינו כשר לעבודה, וע"ק דמשנה זו דאין בין כהן משמש לכהן שעבר אוקמוה בגמ' כר"מ דאמר דהשני מצות כהונה עליו ודלא כר' יוסי דאמר דהשני אינו לא ככ"ג ולא ככהן הדיוט ורבינו ז"ל פסק כפ"ב מהל' יזה"כ כר' יוסי שכתב שם אלא שאינו עובד ככ"ג ומבואר שם דהוי כר' יוסי וכ"כ שם הרב בעל כ"מ ז"ל וא"כ איך כתב להך מתניתין הכא וזה הוא אפילו אם היה מביא המשנה כצורתה כ"ש שדבריו מתמיהין שאין דבריו כדברי המשנה כלל כדכתיבנא וצ"ע.

⁴⁵ בהר המוריה תי' על קושיית הלח"מ אבל באמת לא זו הדרך ולא זו העיר דכונת רבינו למה דאיתא בהוריות ט' ב' ועיי"ש בפירוש המשניות לרבינו ואין כוונת רבינו כאן לשיהיה כשר לעבודה דזה ודאי אינו וכמש"כ רבינו בפ"י המשניות שם ולכן לא כתב רבינו כאן דאם עבד כשר וכ"ז פשוט וברור לדעת. ואותה משנה דמגילה שנוייה בהוריות י"א ב' יעו"ש ושם היא אותה שבמגילה שהובא בהלכות עבודת יזה"כ וכאן הוא ענין אחר דלא פגע ולא נגע זה לזה וביאור דבריו נראה על פי מש"כ ערוך השולחן העתיד הלכות שגגות סימן רל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

לכהן משיח שעבר ואינו משמש בעבודה אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה של כל יום שאין מקריב אותן אלא כהן המשמש בכהונה גדולה, אבל פר הבא על כל המצוות שוים הם בו. וי"א⁴⁶ שרק כשנרפא וראוי לשמש מביא פר, אבל אם עבר ואינו יכול לחזור לעבודתו וחטא לאחר שעבר אינו מביא פר והרי הוא כהדיוט.

יב. זה וזה שוים בעבודת יזה"כ

עבודת⁴⁷ כבר התבאר במסכת יומא דף לב: שביום הכפורים מקריבין תמיד בשחר, ותמיד בין הערבים כסדר כל יום ויום, ומקריבין מוסף היום פר ואיל ושבועה כבשים כלם עולות, ושעיר חטאת נעשה בחוץ והוא נאכל לערב, והם הקרבנות הנזכרים בפרשת פנחס. ועוד מקריבין יתר על מוסף זה, פר בן בקר לחטאת והוא נשרף, ואיל לעולה, ושניהם משל כהן גדול, ואיל הבא משל צבור האמור בפרשת אחרי מות, והוא הנקרא איל העם, ועוד מביאין

סעיף ז – יא שכאן הוא עניין אחר הוא ומקורו מתוספתא דמגילה פ"א דכהן שנמשח בשמן המשחה דין אחר יש לו וכמ"ש בפ"י המשניות דאחרי שנמשח בשמן המשחה קדושתו קדושת עולם. ולפ"י אפילו נעשה בעל מום שהרי זהו קדושת עולם ובירושלמי שם איתא: אמר ר' מני כתיב כי נזר שמן משחת אלקיו וגו', כביכול מה אני בגדולתי אף אהרן בגדולתו אמר ר' אבין קדוש יהיה לך כביכול מה אני בקדושתי אף אהרן בקדושתו ע"ש. הרי להדיא דהמשיחה מקדשו עד עולם וזהו מקורותיו של הרמב"ם ז"ל.

⁴⁶ באבני שהם תי' על קושית הלח"מ לענ"ד הרב פשוט עם מה שחילקו הראשונים ז"ל דהא דאמרינן דכהן ראשון חוזר לעבודתו היינו דוקא כשאירע לו קרי ונתמנה אחר לפי שעה אבל חלה או גלה ונתמנה אחר תחתיו ונתרפא או שב מגלותו אפ"ה אינו חוזר לעבודתו אלא השני נשאר לעולם. (א"ה יעויין בתוס' נזיר דף מ"ז ע"א ד"ה וכן ובש"מ"ק להרב בצלאל בשם הרא"ש והרב המאירי יעו"ש) והכא מיירי רבינו אחר שנתרפא ממומו או מרתיחת זקנתו דכהן השני נשאר לעולם לכ"ג אפילו אליבא דר' יוסי כהן הראשון כל מצות כ"ג עליו דהכא לא שייך איבה כלל מכהן השני כיון דכהן הראשון היה כבר כ"ג ובא זה תחתיו ודאי דאין לו איבה עם הראשון משא"כ התם בעבודת יזה"כ ס"ל לר"י דיש להראשון איבה עם השני דלא היה כבר כ"ג כלל. והשתא ניהא הכל דהתם בעבודת יזה"כ פסק כר' יוסי דהשני אינו חוזר משום איבה דראשון אבל הכא מיירי שעבר מומו ונתרפא וכן זקן שנתרפא מרתיחתו דהדין הוא דהשני נשאר לעולם כ"ג אפילו כשנתרפא הראשון והיא אמרינן דהראשון והשני כלם שוים ואין ביניהם אלא פר יזה"כ וכו' דבהא אפילו ר"י מודה וכדכתבנא אלא דנשאר לנו להבין דאמאי אוקמוה בגמרא דמגילה האי מתני' כר' מאיר דוקא הא לפ"י אפילו כר"י מצי אתי ומתני' מיירי דעבר מחמת חולי או מום דמודה ר"י וצ"ל דמתני' קשיתה מדנקט סתמא הוי אפילו דעבר מחמת קרי ומשום הכי קאמרי דהוי ר"מ והשתא אתו דברי רבינו דהכא ודהתם על נכון ודוק. שוב ראיתי להרב זרע אברהם חו"מ סימן [כ"א] שישב כעין זה יעו"ש שלא ראה הרב סברת הראשונים אלא כתב כן מסברא דנפשיה יעו"ש.

⁴⁷ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק א הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת הוריות

משל צבור שני שעירי עזים, אחד קרב הטאת והוא נשרף, והשני שעיר המשתלח, נמצאו כל הבהמות הקרבים ביום זה חמש עשרה.

עבודת כל חמש עשרה בהמות אלו הקריבין ביום זה, אינה אלא בכהן גדול בלבד ומעכב אם לא נעשה בכהן גדול⁴⁸, אחד כהן המשוח בשמן המשחה או המרובה בבגדים, ואם היתה שבת אף מוסף שבת אין מקריב אותו אלא כהן גדול, וכן שאר העבודות של יום זה כגון הקטרת הקטורת של כל יום והטבת הנרות⁴⁹ הכל עשוי בכהן גדול⁵⁰, נשוי, שנאמר (ויקרא טז פסוק יא) וְכַפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵדוֹ בֵּיתוֹ בֵּיתוֹ זֶה אֲשֶׁתוֹ. וי"א⁵¹ שרק עבודות יום הכפורים בכהן גדול אך עבודות תמידין ומוספין כשרים בכהן הדיוט, אך מצוותם מן התורה⁵² לכתחילה בכהן גדול, וחכמים עשאוהו חובה בכהן גדול ולדעה זו אם הכהן גדול חלוש עושין עבודת תמידין אף בכהן הדיוט.

יג. ומצוים על הבתולה ואסורים על האלמנה

⁴⁸ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק א הלכה א – ב ועיי"ש באבה"ז
⁴⁹ ולדעת הרמב"ן הטבת הנרות שלא בכה"ג, אמנם הרמב"ם קורא להדלקה הטבה בפ"ג מתמידין דין י"ב ע"ש, ולנקותם קורא שם דישון המנורה ולפ"ז אדרבא ראייה דס"ל כהרמב"ן.
⁵⁰ ויש לי שאלה בזה מנלן לומר כן, והא רק באחרי מות כתיב: בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר וגו', אבל הקרבנות של מוספין שבפ' פנחס וכן תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים וקטרת של כל יום מנלן דדווקא כה"ג. והתשובה בזה יראה לי דהנה גם מהלכה למשה מסיני וגם מדרשא דקראי קבלנו שהכה"ג מובל א"ע ביוה"כ חמש טבילות ועשרה קידושין ולפ"ז מבורר הכל בתורה, דאי ס"ד דבזאת יבא אהרן נאמר רק על הקרבנות דאחרי מות א"כ ליכא חמש טבילות ועשרה קידושין דהא שני טבילות וארבע קידושין הם להתמידים, ובע"כ מוכרח הכה"ג להקריב התמידים, הרי מפורש דבזאת יבא אהרן קאי גם על הקרבנות שבפנחס שהם התמידים והמוספים, ובתוכם כלול הקטרת והדלקת המנורה כפי הסדר שבכל יום שהם בין תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים כפי הסדר של כל יום. וממילא מבורר דכל אותן העבודות שקודם התמיד כמו תרומת הדשן וסידור המערכה ושני גזירי עצים אם החיוב הוא רק בכה"ג נפישו להו טבילות וקידושין, ועוד דוודאי עיקרי העבודות כמו הקרבת התמידין והמוספין והקטרת והמנורה הטילה התורה על כה"ג ולא הכנות לעבודות. ערוך השולחן העתיד הלכות עבודת יום הכיפורים סימן קנז
⁵¹ כסף משנה פ"א ה"ב בשם הריטב"א בשם הרמב"ם אולם בריטב"א לפנינו יב: ד"ה ה"ג כתב על הרמב"ן "ובשם רבינו הגדול רבו ז"ל" וכוונתו לרבו של הרמב"ן ועיי"ש "אלא דמצוה בכהן גדול טפי, ורבנן שוו חובה בכהן גדול אף בתמידין, ולא התירו אלא דברים שאינם עיקר עבודה כאותה שאמרו (ל"א ב') קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו, וכגון להפך במזלג, ולהזמין איברים להעלותן, והיכא דכהן גדול חלוש עושין עבודת תמידין אף בכהן הדיוט, והיינו דקתני תנא דיני פייסות במכילתין".
⁵² כך הוכיח באבה"ז ברמב"ם שם פ"א ה"ב דאל"כ אמאי בעי חמש טבילות ועשרה קידושין וכהוכחת העורה"ש העתיד הנזכר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

אחד כהן⁵³ גדול משוח בשמן המשתה או המרובה בגדים ואחד כהן העובר ואחד כהן גדול שמנוהו ועבר, וכן כהן משוח מלחמה כולן מצווין לישא הבתולה ואסורין באלמנה.

יד. ואינם מטמאים בקרוביהם

כהן גדול⁵⁴ אינו מטמא למת מן המתים במין ממיני הטומאה בין בנגיעה בין במשא וכהן גדול אינו נכנס עם המת באהל אפילו קרוביו, ואפילו לקרובים שמצוה על כהן הדיוט ליטמא להם אינו מטמא שנאמר (שם כא פסוק יא) וְעַל כָּל נַפְשֵׁת מֵת לֹא יָבֵא לְאָבִיו וְלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא הָא לַמֵּת שְׁהוּא חַיִּיב בְּלֹא יָבֵא וְחַיִּיב בְּלֹא יִטְמָא. ואם נגע או נשא לוקה אחת, נכנס לאהל וישב שם עד שמת עליו המת, או שנכנס לשידה תיבה ומגדל ובא חבירו ופרע עליו נג השידה שהרי טומאה וביאה באין כאחד, הרי זה לוקה שתים משום לא יבא ומשום לא יטמא.

טו. ולא פורעים ולא פורמים

כהן גדול⁵⁵ אסור לגדל פרע כלומר לגדל שערו לעולם, ואפילו בעת שלא יכנס למקדש, שהרי תמיד הוא במקדש, ולכך⁵⁶ נאמר בו (שם פסוק י) אֶת ראשו לא יפרע ועובר תמיד בלאו אלא מספר מערב שבת לערב שבת מפני

⁵³ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יז הלכה א

⁵⁴ רמב"ם הלכות אבל פרק ג הלכה ו

⁵⁵ סנהדרין כב ע"ב רמב"ם שם וכלי המקדש פ"ה ה"ו

⁵⁶ במנחת חינוך מצוה קמט אות ד תמה "לא ידעתי למה כתב רבינו טעם לגזירת הכתוב, וגם בגמ' שם מרבינן משוח מלחמה דעובר בלאו זה אף שאינו תמיד במקדש. וגם אפילו אם הכהן גדול נעשה בעל מום, מ"מ לא עבר מכהונה גדולה" אמנם עיין בערוה"ש שהסביר שאין כוונת הרמב"ם משום שחייב הכה"ג להיות במקדש כל היום שהרי אינו חובה עליו ולא מצינו חיוב זה בין המצוות ואינו אלא תפארתו וכבודו שיהיה כל היום במקדש ולא חובה אלא כוונתו שמכיון שהכהן יכול לעבוד בכל עת שירצה ואינו בכלל משמרות הכהונה (שלדעת הרמב"ם מ"ע לו הם מצות עשה מן התורה) ואפילו כשמת לו מת עובד ואסור לו להיבטל מפני אנינותו להכי צריך תמיד להיות מוכן לעבודה ואסור לו לגדל פרע לעולם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

שהמשמרות מחלפות כל שבוע ויראוהו ביופיו⁵⁷. אך אין לוקין דהוי לאו שאין בו מעשה⁵⁸.

ודין זה נוהג⁵⁹ אף במשוח שעבר כגון שמינו אחר תחתיו ביום הכיפורים, שדינו שהראשון חוזר לעבודתו והשני כל מצוות כהונה גדולה עליו וכן אף במשוח מלחמה⁶⁰.

י"א⁶¹ שאם כהן גדול פרע שער ראשו על מתו חוי' לבית המקדש אפילו לא נכנס למקדש חייב.

כהן גדול⁶² אסור לקרוע⁶³ בגדיו⁶⁴ לעולם ואפילו לקרוע על מת שימות לו אינו רשאי⁶⁵ שהרי תמיד הוא במקדש ולכך נאמר בו (שם פסוק י) וּבְגָדָיו

⁵⁷ אבל אינו מן הדין ולהכי שייך שיהיה כהן גדול נזיר כיון שמן הדין אין פרע אלא ל' יום (שו"ת שואל ומשיב רביעאה ח"ב סי' קסב)

⁵⁸ מנחת חינוך שם אות ד

⁵⁹ מנחת חינוך שם

⁶⁰ אך קשה דלאו זה נוהג אף במשוח מלחמה, דחמשה דברים הנאמרים בפרשה לא פורע וכו' נוהג במשוח מלחמה עיין בהוריות שם, והרמב"ם לא הביא זה כלל, ועיין משנה למלך פ"ה מכלי המקדש ה"ו.

⁶¹ חזו"א כלים סי' ב ס"ק ד

⁶² שם הט"ו

⁶³ ועיין במנחת חינוך מצוה קנ אות ה שהוכיח שהלאו הוא לבישת בגד קרוע ולא עצם מעשה הקריעה עצמו דאין סברא שאם יקרע איזה בגד המונח בתיבה יעבור בלאו, אלא ברור דעיקר הציזוי על הלבישה, וממילא כשהוא קרוע בשעה שהוא לבוש הוא עובר משום שלבש בו רנע זו אבל למסקנא כתב "שוב נתיישבתי, דמלשון הרמב"ם פ"ה מכלי המקדש ה"ו וכהן גדול שקרע, נראה דעל הקריעה לוקין, דאי על הלבישה הוי ליה לכתוב וכהן גדול שלבש בגד קרוע וכו', וכן היה לו לכתוב אם לובש לוקה בכל פעם שהוא לבוש כמו שכתב בפ"י מכלאים ה"ל לענין שעמנו, עי"ש. ומ"מ אזהרת התורה הוא על הלבוש שלא יקרע ולא במונח בתיבה, ובדאי הוא באיזה מקום ואנחנו לא נדע"

⁶⁴ עיין לקמן בשם המשיב דבר שאפילו בגדי חול אסור לו לקרוע

⁶⁵ עיין במנחת חינוך שם אות ד שרצה לדייק מדברי החינוך והרמב"ם שאין חייבים אלא בפריעה על מת או דבר מצוה ונתן מעם לזה "ואפשר לומר דסבירא ליה היכי דאיכא קצת מצוה לקרוע אסור לכהן גדול, אבל בחינם שאין מצוה כלל, שזה אין דרך בני אדם השלמים לעשות כן, לא הקפידה תורה יותר מעל איש אחר, ומ"מ צ"ע" אבל לשון זה של הרמב"ם וכן משמע מדברי הראשונים והאחרונים שחייב בכל גווני גם אם אינו על מתו או מצוה אלא אפילו בקרוע סתם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

לא יפרם אבל קורע הוא על מתו בבגדיו מלמטה⁶⁶ כנגד רגליו ואינו חובה
אלא רשות⁶⁷. וי"א⁶⁸ שאינו חייב אלא בקורע על מתו.

י"א⁶⁹ שאם קרע כהן גדול על מתו חוץ לבית המקדש אפילו לא נכנס למקדש חייב על
הקריעה.

אינו חייב על קריעת בגדיו משום לאו זה אלא אם היא כמו קריעה שקורעין על
המתים, ששיעורה הוא טפח.

טז. ומחזירין הרוצח

כבר התבאר במסכת מכות דף יא. שאחד כהן גדול⁷⁰ המשוח בשמן
המשחה, הם כהנים גדולים שהיו בבית ראשון עד מות יאשיהו, ואחד
המרובה בבגדים, ששימשו מיאשיהו ואילך ובבית שני, שלא היה אז שמן
המשחה, ואחד הכהן הגדול העובד ואחד הכהן שעבר שמת, שאירע פסול
בכהן גדול ומינו אחר תחתיו ועבר פסולו של הראשון, שחוזר הראשון
לעבודתו והשני נקרא כהן שעבר, מחזיר את הרוצח, אבל משוח מלחמה
אינו מחזיר מפני שהוא ככהן הדיוט.

יז. שמן המשחה שעשה משה במדבר ... שורין את העקרים במים ומציף עליו שמן וקולט את הריח וקפחו

מצות עשה⁷¹ לעשות שמן המשחה שיהיה מוכן לדברים שצריכין משיחה בו
שנאמר (שמות ל פסוק כה) וְעִשִׂיתָ אֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ.

⁶⁶ דהתורה הקפידה על זה שלא יעבוד בבגדים כאלו שבני אדם קורעים, שקורעין למעלה וטפח וכדומה לזה
(מנחת חינוך שם אות ג) אמנם עיין חזו"א קדשים מס' הוריות סי' טו ס"ק כג שהעמיד קריעה זו דוקא בבגדי
חול ועיין משיב דבר ח"ב סי' צה צו צט

⁶⁷ שם כלי המקדש פ"ה ה"ו וערוך השולחן העתיד סי' כד סעי' ט

⁶⁸ רמב"ן בהשגות לספר המצוות ל"ת קסג ועיין חזו"א קדשים הוריות סי' טו ס"ק כג שכתב שלדעת הרמב"ן
אין האיסור בלבישת בגדים פרומים אלא דוקא על הקריעה

⁶⁹ חזו"א כלים סי' ב ס"ק ד

⁷⁰ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ז הלכה ט

⁷¹ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק א הלכה א – ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

ככה עשהו משה רבינו במדבר, לקח מן המור והקנמון והקדה מכל אחד משלשתן חמש מאות שקל בשקל הקודש, ומקנה הבושם חמשים ומאתים, וזהו שנאמר בתורה (שם פסוק כג) וְקִנְמֹן בְּשֵׁם מִחְצִיתוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאֹתָיִם שְׁשׁוּקְלִים אוֹתוֹ בִּב' פַּעֲמִים חֲמִשִּׁים וּמֵאֹתָיִם בְּכֹל פֶּעַם, וְשׁוֹחֵק כָּל אֶחָד וְאֶחָד לַבָּדוֹ, וְעִירַב הַכֹּל וְשָׂרָה אוֹתָן בְּמִים⁷² זָכִין וּמֵתוּקִין עַד שִׁיֵּצֵא כָּל כַּחֵן בְּמִים, וְנָתַן עַל הַמִּים שֶׁמֶן זֵית הַיָּין וְהוּא י"ב לֹזֵג, כָּל לֹזֵג ד' רְבִיעִיּוֹת, וּבִישָׁל הַכֹּל עַל הָאֵשׁ עַד שֶׁאֲבָדוּ הַמִּים⁷³, וְנִשְׂאָר הַשֶּׁמֶן וְהַנִּיחוֹ בְּכֵלֵי לְדוֹרוֹת.

יח. ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים ואפילו כהן גדול בן כהן גדול טעון משיחה ואין מושחים מלך בן מלך

⁷² ואני תמה הא בגמ' משמע בהדיא שנתנו שמן על העיקרין ולא על המים והמים נבלעו בעיקרין וכן מבואר בהדיא בפרש"י גם מה שכתב ובשל הכל על האש לא נמצא מזה רמז בנמרא דידן ותמני על הכסף משנה שלא העיר בזה ומה שאיתא בנמרא דר"י אומר שמן המשחה הרבה נסים נעשו בו מתחלתו לא היה אלא י"ב לוג וכו' וכמה יורה בולעת כמה עיקרין בלעה וכמה האור שורף וכו' זה הכל אליבא דר"י דסבירא ליה שלקו העיקרין וצ"ע רב דרבינו פוסק דלא כחד דלר"י לא היו מים כלל רק העיקרין שלקו בשמן ולר"י יוסי שלקו העיקרין במים ואח"כ נתנו השמן על העיקרין ולא על המים. טורי אבן שם.

⁷³ ערוך השולחן העתיד הלכות כלי המקדש סימן טז סעיף ט - י כתב ויש להבין מה שייך לומר עד שאבדו המים ונשאר השמן הא כשם שהאש מכלה המים כמו כן מכלה השמן, ואדרבא דשמן נוח יותר להתפעל מן האש וא"כ מה שנשאר נשאר משניהם. אך באמת קיצר הרמב"ם בזה וכולו ע"י נס נעשה כמבואר בכריתות (ה, ב) בכריתא דא"ר יהודה שמן המשחה כמה נסים נעשו בו מתחלתו ועד סופו, תחלתו לא היה אלא י"ב לוגין כמה יורה בולעת כמה עיקרין בולעין כמה האור שורף וכו' נמשח משכן וכליו אהרן ובניו כל ז' ימי המלוואים וכו' נמשחו כהנים גדולים ומלכים וכולו קיים לעתיד לבא ע"ש, הרי להדיא דע"פ הנס לא היה האור שורפו. ודברי הערוה"ש צ"ע שהרי זה רק לר' יהודה אך לר' יוסי שהיו שורין במים לא אמרינן כן. ואולי ס"ל דשתי כריתות הם וצ"ע.

ויש בזה שאלה, מנלן דצריך לבשלן כלל ובמים שמא כוונת התורה לחתוך כל המינים דק דק ולערבן ולשפוך עליהן שמן זית הין עד שהשמן יקלוט הריח. ויראה לי מדכתיב בשמן המשחה: רקח מרקחת מעשה רוקח, ובקמרת כתיב: רוקח מעשה רוקח, ולא כתיב מרקחת ש"מ דבקמרת באמת לא בעי בישול אלא כותשן ומערבן, וזהו רקח מעשה רוקח, אבל בשמן המשחה דכתיב גם מרקחת משמע להדיא דצריכין בישול כמרקחת, כמו בשמואל (ח) לרקחות ולטבחות, ובשיר השירים אשכך מיין הרקח, ובדה"י (א, ט) רקחי המרקחת לבשמים, ושם (ב, טז) מרוקחים כמרקחת מעשה, ובאיוב (מא) ורתיה כסיר מצולה ים ישים כמרקחה כלומר שהים ירעיש כמו בבישול מרקחת דהאש מרעיד את המים. ואם נאמר לבישול בהשמן בלא מים, אין זה דרך בישול כלל אלא וודאי דשורין במים ואח"כ מבשל המים עם השמן.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

אין מושחין⁷⁴ ממנו לדורות⁷⁵ אלא כהנים גדולים ומשוח מלחמה, ומלכי בית דוד⁷⁶ בלבד, אפילו כהן בן כהן מושחין אותו, שנאמר (ויקרא ו פסוק טו) וְהִכֵּהן הַמִּשְׁחָה תַּחְתֵּיו מִבְּנֵיו וְגו'.

בבית שני שלא היה שם שמן המשחה, היה כ"ג מתרבה בלבישת בגדים בלבד שהיה לובש בגדי כהונה גדולה.

יט. ואם תאמר מפני מה משחו את שלמה מפני מחלוקתו של אדוניה ואת יואש מפני עתליה ואת יהואחז מפני יהויקים

אין מושחין⁷⁷ מלך בן מלך שהמלכות ירושה למלך לעולם שנאמר (דברים יז פסוק כ) הוא ובניו בקרב ישראל.

ואם היתה שם מחלוקת מושחין אותו כדי לסלק המחלוקת ולהודיע לכל שזהו מלך לבדו, כמו שמשחו שלמה מפני מחלוקת אדוניהו, ויואש מפני עתליה, ויהואחז מפני יהויקים אחיו⁷⁸, וזה שמשח אלישע ליהוא לא בשמן המשחה משחו אלא בשמן אפרסמון ודבר זה מסורת ביד החכמים.

נ. מלכי בית דוד משוחין מלכי ישראל אין משוחין ... באפרסמא דניא

⁷⁴ כלי במקדש שם הלכה ז ח

⁷⁵ אבל בזמן מרע"ה משחו ממנו אהרן ובניו ובגדי כהונה והמשכן וכל כליו כמבואר בתורה... הר המוריה שם אך קשה קצת משיחת שאול שלא היה ממלכי יהודה ובספר מראות הצובאות ראיתי שכתב שנמשח בשמן אפרסמון וכמ"ש בגמרא על יהוא בן נמשי אך לא ידעתי איך לא ראה דברי רש"י שם ד"ה ולא מלכי ישראל משבא דוד אבל שאול נמשח ע"כ וכוונתו מבוארת דהאיסור דמלכי ישראל אינו אלא משהתחיל מלכות בית דוד וכ"כ הרמ"ע מפאנו ז"ל סי' ק"ב אך לא הזכיר דברי רש"י עיין עליו. מעשה רקח שם

⁷⁷ רמב"ם שם פרק א הלכה יא והלכות מלכים פרק א הלכה יב

⁷⁸ עי' שיירי כנה"ג בלשונות הרמב"ם שהקשה על זה דהא בזמן יהואחז כבר נגנו שמן המשחה, ומיישב שם, עי' ג"כ באר שבע הוריות דף י"ג. וכבר נתעורר בזה הרמ"ע מפאנו הביאו הכנסת הגדולה ז"ל ובהכרח צ"ל דכיון דממלכי בית דוד היה אילו היה שמן המשחה הו צריכין למשחו בו. מעשה רקח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

אין מושחין⁷⁹ מלכי ישראל בשמן המשחה אלא בשמן אפרסמון, ואין ממנין אותן בירושלים לעולם אלא מלך ישראל מזרע דוד, ואין מושחין אלא זרע דוד.

כא. זמי מלכי זוטרי מקמי קשישי ... ממלא מקום אבותיו הוה

כשימות המלך⁸⁰ או כהן גדול או אחד משאר הממונים מעמידין תחתיו בנו או הראוי ליורשו, וכל הקודם לנחלה קודם לשררות המת.

והוא שיהיה ממלא מקומו בחכמה, או ביראה אף על פי שאינו כמותו בחכמה שנאמר במלך הוא ובניו בקרב ישראל. מלמד שהמלכות ירושה והוא הדין לכל שררה שבקרב ישראל שהזוכה לה זוכה לעצמו ולזרעו.

ומאחר שמושחין⁸¹ המלך הרי זה זוכה לו ולבניו עד עולם, שהמלכות ירושה שנאמר (שם) למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל.

הניח בן קטן משמרין לו המלוכה עד שיגדיל, כמו שעשה יהוידע ליואש, וכל הקודם בנחלה קודם לירושת המלוכה, והבן הגדול קודם לקטן ממנו, ולא המלכות בלבד אלא כל השררות וכל המינויין שבישראל ירושה לבנו ולבן בנו עד עולם, והוא שיהיה הבן ממלא מקום אבותיו בחכמה וביראה, היה ממלא ביראה אף על פי שאינו ממלא בחכמה מעמידין אותו במקום אביו ומלמדין אותו, וכל מי שאין בו יראת שמים אף על פי שהכמתו מרובה אין ממנין אותו למינוי מן המינויין שבישראל.

כיון שנמשח דוד זכה בכתר מלכות, והרי המלכות לו ולבניו הזכרים עד עולם, שנאמר (שמואל ב ז פסוק טז) כְּסָאֵף יִהְיֶה נְכוֹן עַד עוֹלָם, ולא זכה אלא לכשרים שנאמר (תהלים קלב יב) אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ בְּרִיתִי, אף על פי שלא זכה אלא לכשרים לא תכרת המלוכה מזרע דוד לעולם, הקדוש ברוך הוא הבטיחו בכך שנאמר (שם פט פסוק לא לג לד) אִם יַעֲזְבוּ בְּנֵי תוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטִי לֹא יִלְכוּן וּגו' וּפְקֻדָּתִי בְּשֹׁבֵט פְּשָׁעִם וּבְנִגְעִים עֹנֵם וְחֻסְדֵי לֹא אֶפִיר מְעֵמוּ.

⁷⁹ רמב"ם הלכות מלכים פרק א הלכה י

⁸⁰ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ד הלכה כ

⁸¹ רמב"ם הלכות מלכים פרק א הלכה ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

